

Drogerna höll på att ta Andrés liv

TEXT OCH BILD: MATHILDA TYNANDER

Han blev erbjuden amfetamin i unga tonåren. Det skulle ta över 20 år och fem fängelsestraff innan han blev drogfri.

Idag föreläser André Bengtsson om sitt tidigare missbruk och livet med diagnosen ADHD-Borderline.

- Jag känner att det är min skyldighet att använda mina erfarenheter och min kunskap till något positivt, berättar han.

Det är en kall decembermorgon. Bortsett från att det är förkylningstider, mår André Bengtsson bra. Han bor i norra Sverige med sin fru och sina barn. Idag är han fri från droger. Med ett lugn i rösten berättar han om sitt tidigare missbruk. Vi går långt tillbaka i tiden. Alkohol testade han redan som elvaåring och som tolvåring fick han diagnosen ADHD, men redan innan fanns problem som ställde till det för honom. Han var inte alltid hemma, ibland kunde han till och med vara borta i flera dagar. Han skötte inte heller skolan. Diagnosen blev en ursäkt för hans beteende, vilket gjorde det hela ännu värre.

- Det blev en ond cirkel, berättar André.

Han blev omhändertagen då hans föräldrar till slut inte orkade med honom längre. Först placerades han i ett familjehem och sedan i ett fosterhem, för att sedan placeras på ungdomshem.

Ville inte känna sig utanför

Det enda han hade gemensamt med sina kompisar var

drogerna och kriminaliteten. Det enda som påverkade dem var när de tvångsplacerades någonstans av socialtjänsten eller när det inte fanns några droger tillgängliga.

- Jag var 14 år när jag blev erbjuden amfetamin av kompisarna första gången. Jag ville stanna kvar i gänget och ville inte vara mesig, berättar han.

Det var ingen som tjatade, men det blev indirekt grupptrack då André kände oro över att inte kunna umgås med de enda personerna som han faktiskt känt samhörighet med. I början tog de bara drogen på helgerna och vid vissa tillfällen även på skolan.

- Men det dröjde inte länge tills det blev helg hela veckan, medger han.

Efter några veckor tog han amfetamin varje dag, och det är just där hans långa helvetesresa började. Han förnekade problemen till en början.

Samhällsproblem

Mikael Jansson har tidigare jobbat på brottsspaningsen-

heten i Göteborg. Han berättar att många tonåringar testar droger av ren nyfikenhet eller på grund av grupptricket från kompisarna.

- De tycker det är häftigt och de vet inte hur stark drogen är eller vilken påverkan den kan ge, säger han allvarligt.

Han berättar att det är fler ungdomar som tar droger idag jämfört med förr. Många ungdomar känner till vilka som langar droger. Mikael berättar att det till och med räcker med att åka in till Nordstan i Göteborg, där går det att se vilka som säljer narkotika. Droger säljs också enkelt och billigt på internet. Ju mer du köper, desto billigare blir priset och du får det hemskickat till din dörr. En del droger kommer ursprungligen från andra sidan jordklotet, i Kina. På nätet säljs droger som inte är narkotikaklassade, eftersom säljarna är rädda för att åka fast. När en drog blir narkotikaklassad så ändrar de strukturen, och då blir det lagligt att sälja den nya drogen eftersom den då inte klassificeras som narkotika.

Säljaren får då inget straff.

Resan fortsätter

André fick diagnosen borderline när han var 16 år.

Den enkla beskrivningen av diagnosen är att det är en personlighetsstörning och att personen är känslomässigt instabil. Det är svårt med stora förändringar i livet och personen överanalyserar saker.

- Om någon säger något till mig så kan jag tolka det utifrån vad jag tänker och hur jag tycker personen låter när han eller hon säger det. Jag gör då en tolkning och då ändrar jag beteendet gentemot personen. Men personen kanske inte alls menade så och reagerar då på hur jag betar mig, berättar han.

Diagnoserna har försatt André i situationer som han annars aldrig skulle hamnat i. Idag har han lärt sig hantera impulsiviteten, men tidigare fanns inget konsekvenstänk, menar han. André berättar om när han gick med vapen, något som tillsammans med droger aldrig är en bra kombination. Tanken fanns inte

att när man hotar någon och bär på pistol så kan det leda till att man faktiskt kanske skjuter och i värsta fall dödar någon.

Tolv år på anstalt

År 2003 bodde André i Göteborg. En dag åkte han till Halland för att hälsa på en vän. Tillsammans med en annan kille passerade han en campingplats under resan. De svängde in för att kolla läget. De var aldrig ute i kriminellt syfte, men vad som hände den där dagen ledde senare till att André blev dömd till fyra års fängelse.

- Jag kan inte förklara det. Jag skiter inte i det, men jag minns helt enkelt inte vad som hände, säger han lite förtvivet.

Han blev dömd för rån och olaga hot, men hans minnen tar slut efter att människorna som bodde på campingplatsen kom ut från sina tält. Men historien tar inte slut här. Brottsligheten fortsatte. Efter hans första straff så väntade fyra till. Missbruket blev allvarligare då allt han gjorde handlade om att skaffa pengar till droger.

André drog på sig en hel del brott: misshandel, olaga hot, stölder, häleri och narkotikabrott.

- All brottslighet jag blev dömd för efter det första straffet var narkotikarelaterat. Jag var påverkad, berättar han.

Sammanlagt satt han inne tolv år på olika anstalter i både Sverige och Norge.

Svårt att ta sig ur missbruk

Mikael berättar att många som knarkar blir blandmissbrukare. Till exempel finns det heroinister som även tar tabletter för att få en kick. Knarkar de i flera år så får de till slut ingen effekt av tabletten och då blandar de med andra slags tabletter för att bli höga.

Mikael berättar att personer som är beroende av en drog till slut blir tvungna att fortsätta ta drogen för att bli friska, då de mår ännu sämre när de inte tar drogen.

- De blir sjuka, får ont och fungerar helt enkelt inte när de inte tar drogen, säger Mikael.

Sedan när missbrukaren påbörjat sin avgiftsbehandling, så tar det lång tid.

- Hasch, heroin och lugnande tabletter är svårast, säger han.

Ett ljus i slutet av tunneln

Det dröjde till år 2010, sista året på anstalt, då André insåg vilket dåligt skick han var i och vilka skador drogerna åsamkat honom. Han var nära döden och ville nu få ett slut på det nästan tjugo år långa missbruket.

Han sattes in på ett behandlingshem i april 2011. Efter ett återfall så fortsatte han sin behandling i augusti samma år. Behandlingen för drogmissbrukare är långvarig, och han blev frisk i augusti år 2013. Men han måste alltid påminna sig själv om att han inte vill hamna i träsket igen.

- Det finns fyra vägar ut från droganvändning. Antingen hamnar du på en institution, alltså psyket, eller så hamnar du i fängelse. Du kan också välja att sluta. Eller så dör du, säger han med allvar i rösten.

Livet idag

André funderar länge. Han skratrar till. Svår. Han tycker det känns fel att säga att något positivt kom ut från droganvändandet. Han berättar att han lärt sig uppskatta saker på en annat sätt. Det liv han levt hittills har format honom. Han anser att vi tar saker för givet, gnäller för mycket och inte tänker på hur bra vi faktiskt har det här i Sverige. Vi kanske inte har miljoner på banken, men vi har i alla fall tak för huvudet, menar André. Han tror inte att alla är medvetna om livets verkliga svårigheter.

- Alla politiker och andra som jobbar med att ta beslut om andra människors tillvaro borde testa på hur det är att vara hemlös och gå hungrig, säger André. André har sett mycket som en del människor aldrig kommer få uppleva. Han

har sett människor dö. Han berättar om det minne som sitter djupast. Han var 25 år gammal då han gick in i en barndomsväns lägenhet. Han trodde killen sov på soffan så han stannade i lägenheten hela natten.

- Men han var död, berättar André.

Han hade dött av en överdos. André berättar att drogerna gjorde honom känslökall kring det hela, han brydde sig helt enkelt inte.

- Jag kände bara... Jaja, okej, nu finns inte han längre, fortsätter han.

Droganvändandet har medfört att André förlorat kontakten med sin familj och släkt, och att han

ångrar en del saker som han gjort. Men André har inga permanenta och långsiktiga skador från droganvändandet. Idag kan han använda sina egna erfarenheter till att föreläsa och sprida kunskap om droger och kriminalitet. Det gör han genom den ideella organisationen Connexions Norrbotten, som han var med och grundade den 21 juli 2012.

- Jag känner att det är min skyldighet att använda mina erfarenheter och min kunskap till något positivt. Det är mitt sätt att betala tillbaka för de saker jag ställt till med, berättar han.

Just föreläsningar är något som även Mikael Jans-

son tycker är viktigt för att minska antalet ungdomar som tar droger. Han tycker också att poliser ska åka runt till skolor och prata om olika preparat. Det är just vid upplysningen kring droger som det brister.

Kan gå riktigt illa

Mikael påstår att den vanligaste drogen bland unga idag är marijuana. Men det är inte den enda drogen som säljs till ungdomar.

- Problemet med droger är att du inte alltid vet vad som finns i, berättar Mikael som tycker det är bra att dagstidningarna uppmärksammar fallen med spice, där ungdomar kollapsat eller i vissa fall dött efter att ha testat drogen endast en gång.

Han säger att många börjar med spice och till slut blir heroinister.

- Det är dock en myt att man blir beroende snabbt, bortsett från när det gäller heroin, påstår Mikael.

Det är ett uttalande som gör André Bengtsson upprörd.

- Det är på ren svenska skit-snack! Dessutom är det jävligt individuellt. En del blir beroende efter första gången de provar, säger han.

Sedan börjar han skratta.

- Den var bra. Det där gjorde min dag, säger André.

Viktigt med hjälp

André säger att det är viktigt att föräldrarna reagerar om deras barn tar droger. De får inte låta bli att bry sig, de måste be om hjälp.

- Man ska aldrig tro att det går själv, säger André.

Mikael tycker att föräldrar måste ha bättre koll på sina barn när de exempelvis kommer hem sent. Det finns flera tecken att hålla utkik efter.

- Stora eller inga pupiller alls och ändrat beteende, berättar han.

Både Mikael Jansson och André Bengtsson berättar hur viktigt det är att kompisarna vågar berätta och prata med skolкурator, förälder, lärare eller polis om de anar att en kompis tar droger.

- Det är viktigare att säga något och ha fel, än att ha rätt och inte berätta om det för någon, säger André som också påpekar hur viktigt det är att skolorna ger eleverna kunskap om droger och dess konsekvenser.

Kampen fortsätter

"Ni vet inte vad ni håller på med. Om det är så häftigt, varför vill man då sluta sen?", vill André fråga de drogmissbrukande ungdomarna.

Han gör sitt yttersta för att sprida sin kunskap vidare och ge stöd till andra, men han måste hela tiden påminna sig själv om att han inte vill hamna i skiten igen. Det är en kamp som kommer fortsätta livet ut.

Fotnot: Mikael Jansson är ett fingerat namn.

